

Briuselis, 2025 m. balandžio 24 d.
(OR. en)

7947/25

JEUN 50
DISINFO 28
AUDIO 22
JAI 492

PRANEŠIMAS

nuo:	Pirmininkaujančios valstybės narės
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	Dezinformacija, manipuliavimas ir grėsmės kibernetinėje erdvėje ir jų poveikis jaunimo gyvenimui – <i>Politiniai debatai</i>

Rengiantis 2025 m. gegužės 12 d. Tarybos (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) posėdyje įvyksiantiems politiniams debatams, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės orientacinis pranešimas pirmiau nurodyta tema.

„Dezinformacija, manipuliavimas ir grėsmės kibernetinėje erdvėje ir jų poveikis jaunimo gyvenimui“

Visuomenės skaitmeninė transformacija jaunimui tiek teikia galimybių, tiek kelia iššūkių. Visoje Europoje skaitmeninės technologijos transformuoja komunikaciją, švietimą, informacijos gavimo ir piliečių dalyvavimo būdus.

Nors ši pažanga skatina mokymąsi, pasaulinį junglumą ir dalyvavimą įvairiose gyvenimo srityse, ji taip pat kelia didelę riziką, visų pirma dezinformacijos, manipuliavimo informacija ir grėsmių internete riziką.

Dezinformacijos, t. y. tyčinio melagingo ar klaidinančio turinio skleidimas, tapo visuotine problema, kurią labiausiai aštrina interneto platformos. Algoritmai, kurių paskirtis – kuo labiau įtraukti, dažnai pirmenybę teikia sensacingam turiniui, o ne tikslumui, taip kurdami aplinką, kurioje sparčiai plinta melagingi ir žalingi naratyvai.

Šiuos iššūkius dar labiau paaštrina manipuliatyvūs metodai, pavyzdžiui, algoritminė atranka ir informaciniai getai, taip pat piktnaudžiavimo generatyvinio DI technologijomis rizika. Jaunuoliai dažnai mato turinį, kuris patvirtina jų jau turimus įsitikinimus ir šališkas nuostatas, o tai riboja jų galimybes susipažinti su kitokia nuomone. Tokia skaitmeninės erdvės fragmentacija skatina poliarizaciją ir silpnina socialinį pasitikėjimą, todėl sudėtingiau priimti pagrįstus sprendimus.

Ši tendencija pakerta pasitikėjimą demokratinėmis institucijomis, tad jaunimui sunku atskirti, kurie šaltiniai yra patikimi, o kuris turinys yra sukurtas manipuliuojant ir yra klaidinantis. Padariniai gali būti sunkūs ir paveikti požiūrį į itin svarbius klausimus, pavyzdžiui, rinkimus, klimato kaitą ir visuomenės sveikatą, be to, jie gali lemti pasyvumą arba radikalizaciją internete.

Be dezinformacijos, jaunimui vis didesnę pavojų kelia patyčios kibernetinėje erdvėje, neapykantą kurstanti kalba ir radikalizacija internete. Anonimiškumas internete leidžia lengviau priekabauti ir manipuliuoti, nes retai tenka atsakyti už savo veiksmus. Šios grėsmės daro didelį poveikį psichikos sveikatai, nes sukelia nerimą, depresiją, o kraštutiniais atvejais – ir savęs žalojimą.

Skaitmeninė atskirtis didina pažeidžiamumą, susijusį su grėsmėmis internete. Labai svarbu užtikrinti vienodas galimybes naudotis kokybiškais, informacija grindžiamais skaitmeniniais ištekliais, visų pirma jaunuoliams iš palankių sąlygų neturinčių šeimų. ES įsipareigojimas siekti įtraukties ir lygybės turi apimti ir skaitmeninio raštingumo iniciatyvas, užtikrinant, kad visi jaunuoliai galėtų saugiai naršyti internetinėje erdvėje ir turėtų kritinio mąstymo įgūdžių informacija grindžiamiems pasirinkimams internete.

Siekiant stiprinti demokratines institucijas ir skatinti jaunimo informuotumą, būtina imtis koordinuotų veiksmų tiek valstybių narių, tiek ES lygmeniu. Sprendžiant šiuos uždavinius itin svarbios tokios iniciatyvos kaip 2021–2027 m. skaitmeninio švietimo veiksmų planas, būsimos 2030 m. skaitmeninio švietimo ir įgūdžių ateities veiksmų gairės, ES pasirengimo krizėms strategija, būsimas Europos demokratijos skydas ir ES kovos su patyčiomis kibernetinėje erdvėje veiksmų planas.

Vis dėlto reikia imtis papildomų priemonių siekiant:

- ugdyti jaunimo kritinį mąstymą, skaitmeninio raštingumo ir gebėjimo naudotis žiniasklaidos priemonėmis įgūdžius;
- skatinti jaunimą dalyvauti formuojant nacionalinę ir ES kovos su manipuliavimu informacija internete politiką;
- parengti patikimas ES lygmens priemones jaunimo atsparumui dezinformacijai didinti.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, ministrų prašoma apsvarstyti toliau pateiktus orientacinius klausimus. Maloniai prašome kalbėti ne ilgiau kaip tris minutes.

1. *Kaip valstybės narės gali geriau ugdyti jaunimo skaitmeninius įgūdžius, kritinio mąstymo įgūdžius ir gebėjimą naudotis žiniasklaidos priemonėmis, kurių reikia interneto turiniui įvertinti ir atsparumui dezinformacijai bei manipuliavimui skaitmeninėje erdvėje stiprinti?*
2. *Kokios ES lygmens priemonės ir veiksmai gali padidinti jaunimo atsparumą dezinformacijai bei manipuliavimui internete, skatinti teigiamą ir atsakingą skaitmeninių priemonių naudojimą ir geriau parengti juos sąmoningam ir aktyviam demokratiniam dalyvavimui skaitmeniniame amžiuje?*